

  UNIVERZITET U SARAJEVU – Fakultet političkih nauka	Obrazac SP2
	Stranica 1 od 6

Šifra predmeta:	Naziv predmeta: POLITIČKO PREDSTAVLJANJE		
Ciklus: III	Godina:	Semestar:	Broj ECTS kredita:
Status: Izborni	Ukupan broj sati: Opciono razraditi distribuciju sati po tipu: Predavanja Vježbe Seminar Terenski rad Laboratorijske vježbe Praksa Koncertne aktivnosti ...		
Odgovorni nastavnik/ci	Prof.dr. Elmir Sadiković		
Preduslov za upis:			
Cilj (ciljevi) predmeta:	<p>Pojam političkog predstavljanja (zastupanja, reprezentacije) predstavlja strukturni i dinamički sistem odnosa između onih koji vladaju (predstavnik) i onih kojima se vlada (predstavljenih). Osnovna funkcija političkog predstavljanja je da osigura djelovanje i vladavinu u državi, odnosno da osigura legitimnost vlasti u procesu donošenja i izvršavanja odluka koje se odnose na sve članove određene društvene zajednice. Političko predstavljanje usko je vezano uz sam pojam demokratije kao obilježja političkog sistema. Političko predstavljanje spada u red univerzalnih fenomena savremenog društva. U savremenom svijetu ne postoji država u kojoj u određenom obliku ne postoje predstavničke institucije koje su utemeljene na većem broju načela i mehanizama a koji čine okosnicu predstavničkog sistema. Korijeni navedenih institucija potiču iz ranog srednjeg vijeka, a u izvjesnom smislu i od antičkog perioda, u kojem su, i pored činjenice da je neposredna demokracija smatrana za najbolji oblik političke organizacije društva, ipak uspostavljene i prve predstavničke institucije.</p> <p>Važno je naglasiti da ne postoje univerzalni modeli predstavničke vlade, jer svaki oblik primjene osnovnih principa</p>		

političkog predstavljanja, podrazumijeva određene formalne, ali i suštinske specifičnosti, koje su rezultat uticaja brojnih unutarnjih i spoljnih faktora. Predstavnički sistemi se, stoga, i diferenciraju po tome koliko su predstavničke institucije stvarni ili, pak, samo formalni nosioci političke vlasti.

Političko predstavljanje i predstavnička demokratija najjače su povezani sa izbornim pravom, što je i povod različitim teorijskim raspravama i sporenjima u vezi s njegovim karakterom. Naime, po jednima (J. St. Mill) predstavnička demokratija pretpostavlja vladavinu “cijelog naroda”, a ne samo “vladavinu brojčane većine”. Prema Millu u istinskoj domokratiji svako treba biti proporcionalno predstavljen, zato je on preferirao proporcionalni izborni sistem u odnosu na većinski kao tada važeći u Engleskoj.

Imajući u vidu podjelu vlasti predstavnička demokratija se zasniva na parlamentarnom i predsjedničkom sistemu vlasti, kao osnovnim načinima uređenja odnosa između parlamenta, vlade i predstavnika države, koji čine krucijalne političke institucije predstavničke demokratije. Postoji više oblika predstavničke demokratije, a najuticajna (savremena) tipologija predstavničke demokratije pripisuje se Lijphartu koji razlikuje konsocijacijsku (konsocijativnu) i većinsku (vestministersku) demokratiju. Ova tipologija je u uskoj kauzalnoj vezi sa izbornim pravom, a naročito s vrstom izbornog sistema, jer se proporcionalnim izbornim sistemom tvori konsocijacijska demokratija, a većinskim izbornim sistemom većinska demokratija. Dakle, svaka savremena predstavnička demokratija je ujedno i izborna demokratija kojom se označava demokratski politički poredak koji se legitimira putem kompetitivnih izbora.

Politička predstavnička tijela pomoću kojih se institucionalizira političko predstavljanje reprezentiraju različite političke i društvene struje koje egzistiraju u biračkom tijelu (klasne, regionalne, etničke, rasne, konfesionalne, spolne, starosne...). Ta tijela u idealnoj izvedbi bivaju umanjena kopija (reprezentativna slika) biračkog tijela i nastoje djelovati isto onako kako bi djelovalo to biračko tijelo, ali je potpuno predstavljanje svakog segmenta društva i svakog interesa praktično nemoguće. Prema tome, političkog predstavljanja nema bez predstavničkih organa, koji su temelj predstavničke demokratije.

Temeljni ciljevi ovog modula su ovladavanje teorijskim osnovama političkog predstavljanja tj. političke reprezentacije i istraživanje mogućnosti „najreprezentativnijeg“ tj. najfunkcionalnijeg oblika političkog predstavljanja u historijskom kontekstu političkog razvoja države Bosne i Hercegovine u

	<p>postdejtonskom vremenu i u procesu njene integracije u Evropsku Uniju. Poseban aspekt straživanja odnositi će se na: 1.) historijsku genezu nastanka političkog predstavljanja u Bosni i Hercegovini od najranijih pisanih tragova o Bosni u vrijeme srednjovjekovne bosanske države (Bosanski stanak i bosanski ban-kralj), pa sve do uspostave savremenog modela političkog predstavljanja u Bosni i Hercegovini, početkom dvadesetog stoljeća. Zaseban segment predmeta će obuhvatiti društveno historijski kontekst uvođenja političkog pluralizma u Bosni i Hercegovini 1990. godine, njegovu strukturu i razvoj od tog vremena. U tom kontekstu problematizirat će se dometi predstavničke demokratije kroz funkcionisanje Parlamentarne skupštine Bosne i Hercegovine u postdejtonskom vremenu.</p>
<p>Tematske jedinice: <i>(po potrebi plan izvođenja po sedmicama se utvrđuje uvažavajući specifičnosti organizacionih jedinica)</i></p>	<ol style="list-style-type: none"> 1. Društveno-historijski razvoj ideje političkog predstavljanja <ul style="list-style-type: none"> • Pojam političkog predstavljanja i njegova politička suština • Funkcije i vrste političkog predstavljanja • Karakter političkog mandata 2. Teorije političkog predstavljanja <ul style="list-style-type: none"> • Teorijski modeli političkog predstavljanja • Teorije političkog predstavljanja u djelu Hane Pitkin • Etatiističko-elitističke teorije političkog predstavljanja • Funkcionalističke teorije političkog predstavljanja • Participativno - demokratske teorije političkog predstavljanja 3. Predstavničke institucije <ul style="list-style-type: none"> • Politički sistemi i političko predstavljanje • Parlament i demokratija u XXI vijeku • Pojam, elementi i vrste izbornih sistema • Političke stranke i izorno predstavništvo 4. Društveno - historijska geneza političkog predstavljanja u Bosni i Hercegovini <ul style="list-style-type: none"> • Političko predstavljanje u srednjovjekovnoj bosanskoj državi

	<ul style="list-style-type: none"> • Političko predstavljanje u Bosni pod Osmanskom upravom (1463-1878) • Političko predstavljanje u Bosni i Hercegovini pod Austro-Ugarskom upravom • Političko predstavljanje u BiH i Jugoslaviji između dva svjetska rata (1918 – 1939) • Političko predstavljanje u narodnooslobodilačkoj borbi u vrijeme II Svjetskog rata: ideja ZAVNOBiH-a; • Političko predstavljanje u BiH u vrijeme socijalističkog društvenog uređenja (1946 – 1990) <p>5. Društveno-istorijski kontekst uvođenja i razvoja političkog pluralizma u Bosni i Hercegovini</p> <ul style="list-style-type: none"> • Disolucija SFRJ i uvođenje političkog pluralizma u Bosni i Hercegovini 1990. • Prvi višestranački izbori u Bosni i Hercegovini 1990. godine • Etnička osnova političkog pluralizma • Protivrječnosti u procesu formiranja i funkcionisanja parlamentarne većine u Parlamentarnoj skupštini Bosne i Hercegovine • Fenomen konsenzusa među vladajućim strankama u vršenju parlamentarne vlasti • Parlamentarno odlučivanje u procesu integracije BiH u EU • Izborni sistem i parlamentarna demokratija u Bosni i Hercegovini
<p>Ishodi učenja:</p>	<p>Znanje: Ovladavanje klasičnim i savremenim politološkim teorijama političkog predstavljanja Vještine: Sposobnost razumijevanja različitih institucionalnih oblika političkog predstavljanja i uzajamnih odnosa između tipa izbornog sistema, političkog organizovanja i oblika državnog uređenja Kompetencije: Kritička analiza nedostataka izbornog sistema u Bosni i Hercegovini u kontekstu liberalno - demokratskog političkog predstavljanja</p>
<p>Metode izvođenja nastave:</p>	<p>Ex – katedra, power point prezentacije, interaktivna diskusija</p>

Metode provjere znanja sa strukturom ocjene¹:	<p>Kontinuirano ocjenjivanje studenata: prisustvo i aktivnost u nastavi; izrada i prezentacija istraživačkog (seminarskog) rada; završni ispit.</p> <p>Evaluacija: redovno prisustvo nastavi: 5 bodova; izrada i prezentacija istraživačkog (seminarskog) rada: 35 bodova; završni ispit: do 60 bodova</p> <p>Konačna ocjena se utvrđuje na sljedeći način: 61 do 65 bodova = ocjena 6 (E); 66 do 74 bodova = ocjena 7 (D); 75 do 84 bodova = ocjena 8 (C); 85 do 94 bodova = ocjena 9 (B); 95 do 100 bodova = ocjena 10 (A).</p>
Literatura²:	<p>Obavezna:</p> <ol style="list-style-type: none">1. Arend Lajphart (2003) "Modeli demokratije", CID, Podgorica2. Arnautović, Suad (2009). „Političko predstavljanje i izborni sistemi u BiH u XX stoljeću“, Promocult, Sarajevo.3. Đovani, Sartori (2003) "Uporedni ustavni inženjering", Filip Višnjić, Beograd4. Orlović, Slaviša (2015). "Izborni bumerang – političke posledice izbornih sistema. Beograd: Fakultet političkih nauka5. Pejanović, Mirko (2010) "Ogledi o državnosti i političkom razvoju Bosne i Hercegovine", Sarajevo: TKD Šahinpašić6. Ravlić, Slaven, 2008, "Dileme političkog predstavnništva", Politička kultura, Zagreb.7. Sadiković, Elmir (2019), Subnacionalni konstitucionalizam i demokratija, Sarajevo: FPN <p>Dopunska:</p> <ol style="list-style-type: none">1. Asim Mujkić (2010) "Pravda i etnonacionalizam", Centar za ljudska prava i Heinrich Boll Stiftung Bosna i Hercegovina, Sarajevo2. Caramani, Daniele (2013), „Komparativna politika“, Zagreb: politička kultura.3. Dahl, Robert A. (1989.) „Democracy and Its Critics“. New Haven: Yale University.

¹ Struktura bodova i bodovni kriterij za svaki nastavni predmet utvrđuje vijeće organizacione jedinice prije početka studijske godine u kojoj se izvodi nastava iz nastavnog predmeta u skladu sa članom 64. st.6 Zakona o visokom obrazovanju Kantona Sarajevo

² Senat visokoškolske ustanove kao ustanove odnosno vijeće organizacione jedinice visokoškolske ustanove kao javne ustanove, utvrđuje obavezne i preporučene udžbenike i priručnike, kao i drugu preporučenu literaturu na osnovu koje se priprema i polaže ispit posebnom odlukom koju obavezno objavljuje na svojoj internet stranici prije početka studijske godine u skladu sa članom 56. st 3. Zakona o visokom obrazovanju Kantona Sarajevo

4. Đukić-Veljović Zlatija, "Ogledi o političkom predstavništvu i izborima", Pravni fakultet, Beograd, 1995. Arnautović, Suad (1996). „Izbori u Bosni i Hercegovini '90. - Analiza izbornog procesa“, Promocult, Sarajevo.
5. Gabriel Almond (2009), Komparativna politika danas, Univerzitet Crne Gore: Fakultet političkih nauka, Podgorica.
6. Hafner-Fink, Danica., Pejanović, Mirko (2006). „Razvoj političkog pluralizma u Sloveniji i Bosni i Hercegovini“, Promocult. Sarajevo/Ljubljana.
7. Imamović, Mustafa, (1976.) „Pravni položaj i unutrašnje – politički razvitak BiH od 1878.-1914.“, Sarajevo, reprint 1997.
8. Marijana Pajvančić (2008) "Parlamentarno pravo", Fondacija Konrad Adenauer, Beograd
9. Milan Podunavac (ur.) (2010) "Država i demokratija", Službeni glasnik i FPN Beograd, Beograd
10. Mill, John, Stuart, "Considerations on Representative Government", "Parker, Son, and Bourn", London, 1861.
11. Omer Ibrahimagić (2009) " Državnopravni i politički razvitak Bosne i Hercegovine", Sarajevo
12. Rehfeld, Andrew. (2005.) „The Concept of Constituency: Political Representation, Democratic Legitimacy and Institutional Design“. Cambridge: Cambridge University Press.
13. Schumpeter, Joseph. (1976.) „Capitalism, Socialism, and Democracy“. London: Allen and Unwin.
14. Schwartz, Nancy. (1988.) „The Blue Guitar: Political Representation and Community“. Chicago: University of Chicago Press.
15. Zgodić Esad (2006) „Vladavina konsenzusom“, BZK Preporod, Sarajevo
16. Zgodić, Esad (2003.) „Bosanska politička misao: Austrougarsko doba“, DES, Sarajevo.